

РЕЗЮМЕТА НА ПУБЛИКАЦИИТЕ

на доц. д-р ЕВЕЛИНА ДИМИТРОВА ДИНЕВА

I. Монографии

1. Динева, Евелина, Петър Петров, Галя Христовова и др. Групово-съревнователна организация на образователния процес в началните класове. Математика, Монография „Групова организация на образователния процес в училище“, под научната редакция на проф. д-р П. Петров, ст.н.с. д-р Ст. Станев и гл.ас. Т. Хаджипетров, С., 1998. ISBN-954-9783-03-0

В частта „Математика“ на монографията се прави дидактическа характеристика на груповата учебна работа в обучението по математика в началните класове. Разкрива се същността, характеристиките, функциите и технологията ѝ. Представят се основните положения от осъществения от Националния институт по образование към МОН съвместно с Педагогическия факултет на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ изследователски проект по групово-съревнователната организация на образователния процес в средните училища и детските градини. Предлагат се вариативни методики за обучение по групи в зависимост от спецификата на учебните предмети и дейности на учениците, основани на опита на творчески работещи учители. Разгледани са: организацията на груповата работа по математика, ролята на учителя и на лидера в процеса на груповата работа, организацията и провеждането на вътрешногрупова и междугрупова дискусия, критериите за оценяване на изпълнението, прегледите и мястото на груповата работа в структурата на урока по математика.

2. Динева, Евелина, Галя Христовова и др. Методически насоки на груповата учебна работа по математика в началните класове, Монография „Теория и практика на груповото обучение“, авторски колектив с ръководител доц. д-р Евелина Динева, Бургас, 1998.

Рецензент: доц. д-р Пламен Радев

Научен редактор: д-р Галя Христовова

В частта „Математика“ на монографията са разгледани основните функции на груповото учене в обучението по математика – социализираща, познавателна и възпитателна. Представена е организацията на работата със стационарни хетерогенни групи за усвояване на учебното съдържание по математика. Изведени са указания за групова работа. Разгледани са подробно и с подходящи примери критериите за оценка на работата на групите – вярност (точност, правилност), пълнота, оригиналност (съобразителност, рационалност), брой варианти и бързина (време). Предложени са различни варианти на организация на груповата работа за усвояване на ново учебно съдържание. Подбрани са примерни задачи за групова учебна работа в първи – четвърти клас.

3. Динева, Евелина. За математическите способности на учениците от началните класове – диагностика и възможности за развитие, Издателство „Калоянов“, Бургас, 2016. ISBN 978-954-9519-83-9

Рецензенти: проф. д-р Здравко Лалчев, доц. д-р Бонка Василева

Способностите са тези особености и свойства на личността, които отличават хората един от друг. Да се каже за човек, че е способен е особено положителна оценка. Всяко общество трябва да се интересува от способните си членове и да им предоставя възможности за

развитие и приложение на техните способности. Приемаме за даденост, че някои хора се раждат с изявени способности в областта на музиката, спорта, изкуствата и говорим за тях като за талантиливи индивиди. Дали бихме могли да кажем същото и за математиката? Кога се проявяват математическите способности, как можем да ги диагностицираме и подлежат ли на развитие? Това са въпроси, които си задават специалистите психолози и педагози.

Все повече в съвременното ни общество се осъзнава необходимостта от усъвършенстване на математическото образование. Преди всички това се дължи на факта, че математиката и математическото мислене намират приложение в много сфери на обществената и икономическия живот. Използването на математически модели вече не е приоритет само на техниката и техническите науки, а завзема и такива области, като медицина, биология, икономика и др.

Началните учители са особено заинтересовани да се дадат отговори на въпросите, свързани с ранната диагностика и възможностите за развитие на математическите способности, защото развитието на децата в начална училищна възраст е неравномерно и трябва да имат специално отношение към тези ученици, които бързо и леко се справят със задължителния учебен материал.

Решенията на този проблем в световната практика са в две посоки – изпреварващо обучение и диференцирано обучение. Нашата учебна практика и образователна политика не позволяват изпреварващо обучение. Затова възможностите за развитие на математическите способности на учениците са по посока на диференциацията – вътрешна в рамките на паралелката и частично външна – във формите на свободноизбираемата подготовка.

Но преди да се пристъпи към развитие на способностите, те трябва да бъдат диагностицирани. У нас решението на въпросите, свързани с диагностиката и развитието на математическите способности на децата в начална училищна възраст, са предоставени в ръцете на началните учители и на организаторите на математически състезания – единствената масова форма за диагностика на математически способности. Затова трябва да се повиши квалификацията на част от началните учители, които ще развиват тези способности.

Може би ще има опоненти, които ще твърдят, че е твърде рано в начална училищна възраст да се определя кои деца имат математически способности и кои – не, но това е възрастта, в която се полагат основите на математическото образование и е съвсем естествено да има диференциация сред учениците по успеваемост. Диагностиката е само по отношение на предоставяне на допълнителни възможности за развитие и не е етикет за цял живот. В процеса на изследването е направена диагностика на математическите способности на 546 ученици от началните класове.

В настоящата книга се изяснява същността на математическите способности, техните характеристики и компоненти и се предлагат идеи за развитието им у учениците от началните класове чрез решаване на различни видове задачи в часовете по математика и в часовете за свободноизбираема подготовка.

II. Студии

4. Динева, Евелина. Математическите съждения и техните доказателства в началните класове, Сб. „Методически иновации в обучението по математика в началното училище“, том 1., съставители доц. Б. Василева и доц. Ев. Динева, Издателство „Калоянов“, Бургас, 2003. ISBN 954-9519-23-6

В разработката е направен преглед на математическите съждения и прехода от няколко съждения към умозаклучение. Представени са петте индуктивни метода на изследване на причинната връзка: метода на единственото сходство, метода на единствената разлика, обединения метод на сходството и разликата, метода на съпътстващите изменения и метода на остатъците. Разгледан е методът аналогия за извеждане на математически умозаклучения с подходящи примери от учебната практика. Специално внимание е обърнато и на дедукцията като метод за извеждане на в по-ниска степен общо или частно съждение. Дедукцията е в основата на математическите „доказателства“ в началните класове.

В резултат на направения преглед на умозаклученията се стига до следните изводи.

Учениците от началните класове трябва да:

- усвоят умения за изказване на верни съждения, използвайки съответната математическа терминология;
- откриват необходимите и достатъчни предпоставки и да ги разграничават от извода;
- усвоят, доколкото е възможно, логическата структура на умозаклученията;
- се стремят към теоретична обосновка на нови твърдения под ръководството на учителя.

5. Динева, Евелина. Способности – същност, видове. Математически способности – диагностика, Годишник на БСУ, 2016. ISBN 1311-221-X

Въпросът за способностите не е еднозначно решен в психологическата и педагогическата литература. Има различни определения, които описват същността на способностите по-кратко или по-обстоятелствено, но съдържателно те до голяма степен се доближават. В разработката са анализирани определения на способностите от Любен Десев, Едуард Клапаред, Трифон Трифонов, Владимир Шадриков, Борис Минчев, Хауърд Гарднър и др. Разгледани са различни класификации на способностите.

Математическите способности са представени като част от специалните способности. Те се формират и развиват в процеса на математическата дейност. Математическите способности могат да се разглеждат и като разновидност на умствените или интелектуалните способности.

За компонентите на математическите способности са анализирани определенията на Виктор Крутецкий, Тони Гардинър и Александър Боровик, Янка Стоименова, Хауърд Гарднър и др.

Обсъдени са различни схващания за диагностиката на математическите способности. Направено е заключението, че съдържанието на тестовете за диагностика на математически способности трябва да съответства на определението за структурата на тези способности, т. е. на всяка характеристика да съответстват една или няколко групи от задачи за всяка възрастова група. С един тип задачи могат да се тестват няколко характеристики на математическите способности, но винаги една е доминираща. В зависимост от нея е предложено разпределение на видове задачи и компонентите, които могат да бъдат тествани чрез тях.

Предложен е вариант на тест за диагностика на математически способности на 9-10-годишни ученици.

III. Статии по методика на обучението по математика в началните класове

6. Динева, Евелина. Диагностика на уменията на учениците от втори клас да извеждат математически умозакljučения, Сб. „Обучение и квалификация – непрекъснато образование“, ИПКУ Ст. Загора, 1999. ISBN 954-691-028-7 (ч. 5)

Целта на представеното изследване е да се разкрие в каква степен и на какво качествено ниво са развити способностите за извършване на математически умозакljučения (чрез индукция и по аналогия) у учениците на 7-8-годишна възраст.

Изследвани са 127 ученици от вторите класове на три бургаски училища по отношение на уменията им да наблюдават, сравняват и обобщават прилики и различия в група от сходни математически обекти.

След анализиране на резултатите от проведеното изследване се правят следните изводи:

- Непълната индукция в четирите си разновидности и простата аналогия са достъпни за второкласниците.
- Системното и последователно приложение на логическите изследователски методи, адаптирани към възприемателните възможности на учениците от втори клас, може да съдейства за развитието на математическите им способности и мислене.
- Прилагането на индукцията и аналогията трябва да се осъществява под компетентното ръководство на учителя, за да не се достигне до грешни закључения.

7. Динева, Евелина. Развитие на математическите способности на учениците от трети и четвърти клас, Годишник на БСУ, Том 6., 2001. ISSN 1311-221 X.

В статията се изяснява същността на математическите способности, като се използва книгата на В. А. Крутецкий Психология математических способностей школьников. Разкриват се проявленията на тези способности у учениците в начална училищна възраст. Дават се практически указания на началните учители как да развиват математическите способности у учениците си, като се разкриват възможностите на различни видове задачи в тази насока.

8. Динева, Евелина. Класификация на текстовите задачи от движение в обучението по математика в началните класове, Юбилейна научна конференция с международно участие „Университетът през третото хилядолетие“, Бургас, 2001. ISSN 1311-221 X

В материала е направена класификация на текстовите задачи от равномерно движение в зависимост от това дали има определена посока на движение или няма и в зависимост от това дали два обекта тръгват едновременно или по различно време. Разгледани са с подходящи примери и с чертежи 42 вида задачи, като от всяка група са предложени по три варианта – за намиране на пътя, на скоростта и на времето.

9. Динева, Евелина. Видове съставни текстови задачи с две пресмятания и усвояване на умения за решаването им във втори клас, Годишник на БСУ, 2002. ISSN 1311-221-X

Направена е класификация на съставните текстови задачи с две пресмятания, като е предложено разделяне на две големи групи – задачи, които се решават с действията събиране и изваждане и задачи, които се решават с едно или две от действията събиране, изваждане, умножение и деление. В първата група попадат 8 вида задачи, а във втората – 18. За всеки вид задача е даден подходящ пример и характерният алгебричен израз.

Разгледани са синтетичният и аналитичният подход за въвеждане на съставни текстови задачи. Дадени са методически указания за последователността на дейностите при двата подхода. Предложена е последователност от дейности за по-доброто усвояване на умения за решаване на съставни текстови задачи с две пресмятания.

10. Динева, Евелина. Текстовите задачи от движение в обучението по математика в началните класове, Национална научно-практическа конференция Обучението по математика в I – IV клас в контекста на държавните образователни изисквания, Ст. Загора, 2002. ISBN 954-691-059-7

Направен е анализ на пет действащи учебника по математика за трети и четвърти клас по отношение на количеството и видовете задачи от равномерно движение в тях.

Формулирани са условия, необходими за усвояването на умения за решаване на текстови задачи от равномерно движение на два обекта.

Предложени са две системи от текстови задачи от движение на два обекта в определени посоки, диференцирани по класове и изградени на различни принципи.

11. Динева, Евелина. Новите учебници по математика за втори клас – традиционни опори и актуалност, Национална научна конференция Хуманитарното знание – традиционни опори и актуалност, Бургас, 2003. ISBN 954-9370-02-X

В разработката се анализират одобрените от МОН три комплекта учебници, учебни тетрадки и книги за учителя за втори клас по отношение на съответствието им на изискванията на учебната програма по математика за втори клас, на педагогическата теория и практика и на изискванията на съвременните теории за учебника. Преценката е направена от позициите на автора като математик и методист.

12. Динева, Евелина. Развитие на математическото мислене на учениците от начална училищна възраст чрез решаване на комбинаторни задачи, Годишник на БСУ, 2004. ISBN 1311-221-X

В разработката са анализирани възможностите за развитие на математическото мислене, като част от математическите способности, чрез решаването на комбинаторни задачи от пермутации, вариации и комбинации. Предложени са методически идеи за учителите за по-лесното усвояване на умения от учениците за решаване на тези видове задачи, които в различна степен са застъпени в учебниците по математика, а по-голямо приложение намират в часовете по свободноизбираема подготовка.

13. Динева, Евелина. „Диагностика и развитие на математическите способности на 10-11-годишни ученици“ – програма на учебна дисциплина от магистърска програма „Обучение на деца с различни способности“, Международна конференция Предизвикателства пред образованието и науката в контекста на глобализацията, Бургас, 2004. ISBN 954-9370-12-7

Началните учители – магистри по педагогика – трябва да притежават умения да диагностицират ученици с математически способности и да умеят да развиват тези способности. Това са целите на учебната програма, представена в разработката. Подробно е представено съдържанието на учебната програма – лекции и упражнения. Посочена е и съответната литература.

14. Динева, Евелина. Развитие на математическите способности на учениците от 3.-4. клас чрез решаване на текстови задачи от движение в часовете по задължителноизбираема подготовка, Висшето педагогическо образование – проблеми, постижения, тенденции, София, 2005.

В материала се изясняват същността и структурата на математическите способности в начална училищна възраст и в съответствие с това се предлагат методически решения за формиране и усвояване на умения за решаване на текстови задачи от движение в 3. и 4. клас в часовете по задължителноизбираема подготовка. Формулирани са пет основни изисквания, които оказват съдействие при усвояването на тези умения.

15. Динева, Евелина. Математически способности и логико-математическа интелигентност в начална училищна възраст. Хоризонти в развитието на човешките ресурси и знанието – Научна конференция с международно участие, Бургас, 2015. ISBN 978-619-7126-11-2

В материала се изясняват понятията „математически способности“ и „логико-математическа интелигентност“, като се търсят сходства в съдържанието им. Разкриват се много сходства в тълкуването на двете понятия и съществени различия по отношение на възможностите за диагностиката им.

Разглеждат се възможностите за диагностика на математически способности в начална училищна възраст и съдържанието на тестовете за такава диагностика.

16. Динева, Евелина. Система от текстови задачи за развитие на математическите способности на учениците в четвърти клас в часовете по свободноизбираема подготовка, Юбилейна научна конференция с международно участие Новата идея в образованието, Бургас, 2016. ISBN 978-619-7126-28-0

Обект на анализ в статията са способностите и по-конкретно – математическите способности. Изяснява се тяхната същност и характеристиките на децата с математически способности. Определят се изискванията, на които трябва да отговаря една система от текстови задачи, за да съдейства за развитие на математическите способности на учениците от 3-4 клас на началното училище.

17. Динева, Евелина. Решаване на съставни текстови задачи с помощта на нагледни средства, сп. „Образование“, под печат.

Анализирани са възможностите на чертежи, схеми и съкратени записи за онагледяване на зависимостите между величините в текстовите задачи, а оттам и за подпомагане на учениците в процеса на решаването им. На базата на конкретни примери са предложени методически идеи за учителите с цел облекчаване на този процес.

IV. Други статии с педагогическа насоченост

18. Динева, Евелина. Съвременното звучене и въздействие на медийния публицистичен текст, Сб. Публицистичният текст в обучението на студенти от специалност журналистика, Бургас, 2009. ISBN 978-954-8752-12-1

Статията е анализ на резултатите от проведено изследване на мнението на действащи журналисти по отношение на понятието „публицистика“, нейните функции в съвременния свят, най-подходящия публицистичен стил в наши дни, отношението между съдържанието на понятията журналистика и публицистика и др.

19. Динева, Евелина, Ицка Дерижан и др. Проучване на нагласите сред завършващите средно образование от Югоизточна България за продължаване на образованието си в БСУ, Годишник на БСУ, 2009. ISSN 1311-221-X

Статията е анализ на нагласите сред завършващите средно образование от Югоизточна България за продължаване на образованието си в БСУ и е резултат от реализацията на

планираните дейности в рамките на вътрешноуниверситетски проект по НИД на БСУ. Описани са целта, методологията, обекта и предмета на изследването и извадката. В резултат на направения анализ на резултатите се стига до следните изводи:

- нагласите са по-скоро на базата на формални, а не съдържателни страни;
- основната информация се получава от Интернет;
- нагласите могат да бъдат мотивирани и променени;
- приоритетният избор на отделни специалности показва добра кандидатстудентска стратегия на отделни центрове и програмни съвети.

20. Динева, Евелина и Мария Алексиева. Проучване на мнението на журналисти от регионалните медии за особеностите на журналистическата професия, Годишник на БСУ, 2011. ISSN 1311-221-X

Публикацията представя резултатите от проведено проучване на мнението на журналисти, работещи в различни видове регионални медии – преса, радио, телевизия, новинарски сайтове. Въпросите от анкетата са свързани с: независимостта на медиите, преобладаващите фактори на зависимост, нивото на достъп до информация, нивото на техническа осигуреност, влиянието на пиара върху обществените функции на медията, практикуване на скрита реклама, удовлетвореност от условията за професионален растеж и удовлетвореността от заплащането на журналистическия труд.

21. Динева, Евелина. Медийната грамотност в съвременния цифров свят и в България, сп. „Съвременна хуманитаристика“, бр. 2, Бургас, 2012. ISSN 1313-9924

В текста се прави преглед на различните определения на понятието „медийна грамотност“, на изискванията на Европейската комисия в това отношение и на моментното състояние на проблема за формиране на медийна грамотност у младите хора в нашата страна.

22. Динева, Евелина. Основни правила за създаване на ефективна учебна презентация, Сб. Социално-педагогически и психологически аспекти в обучението на деца и ученици със специални образователни потребности, с. Драгоданово, 2013.

В разработката се дават методически указания за правилното компютърно оформление на учебна презентация с помощта на Power Point. Обръща се внимание на: цветовото оформление на презентацията, количеството текст и размера на буквите в него, използването на графични елементи – диаграми, графики, таблици, анимирането и озвучаването на презентацията и др.

23. Динева, Евелина. Извънаудиторни форми на академична заетост – същност и специфика в контекста на кредитната система, Университетска дидактика А, Б, В ..., Бургас, 2014. ISBN 978-954-8468-89-3

Проблемът е разгледан първо в теоретичен план – извънаудиторните форми на студентска заетост от една страна се свеждат до организиране, структуриране, конструиране, разгръщане, изразяване и придаване на устойчивост на процесуалната и съдържателната страна на обучението и от друга – до практико-приложен пренос и интеграция на знания между отделните учебни дисциплини.

Изяснява се същността и спецификата на: реферата, доклада, курсовата работа, курсовия проект, курсовата задача и портфолиото.

24. Динева, Евелина. Стилът на презентирание – основни правила за ефективност, Университетска дидактика ... Ю, Я, Бургас, 2014. ISBN 978-954-8468-90-9

В статията са изведени десет правила за ефективно презентирание на базата на опита на световноизвестни презентатори, като Стив Джобс, Гай Кавасаки, Брайън Трейси, Ал Гор и др.

25. Динева, Евелина. За някои аспекти на научната презентация с помощта на мултимедия и Power Point, Университетска дидактика ... Ю, Я, Бургас, 2014. ISBN 978-954-8468-90-9

В статията научната презентация се разглежда като специфичен вид презентация с информационна цел. Изяснява се накратко въпросът за съдържанието на научната презентация. Подробно е разработен проблемът за оформлението на научната презентация – подбор на цветовете за фон и текст на слайдовете, оформлението на текста в слайдовете, използването и оформлението на графични елементи, изборът на анимации, подреждането на слайдовете. В края на разработката е разгледан стилът на презентирание и са направени основни изводи и обобщения.

26. Динева, Евелина. Диагностика на знанията и уменията на студентите първокурсници в ЦХН по информационни технологии, Годишник на БСУ, Бургас, 2005. ISSN 1311-221-X

В статията е представен анализ на резултатите от проведено изследване на студентите, постъпващи в първи курс в БСУ, по отношение на техните знания и умения по информационни технологии от средното училище. Оказва се, че нивото на тези знания и умения е ниско – малко повече половината студенти имат само най-обща представа за работа с текстообработваща програма, около една четвърт могат да създадат папка и да съхранят документ в нея, също толкова могат да начертаят таблица от най-прост вид и т. н. Тези факти изискват формирането на семинарните групи по информационни технологии в първи курс да става в зависимост от степента на овладените умения за работа с компютърни програми.

V. Доклади

27. Динева, Евелина и Мария Алексиева. Система за оценяване качеството на образователния процес, Осигуряване и оценяване качеството на обучение – Трета есенна научна конференция на Факултета по начална и предучилищна педагогика, Издателство „ВЕДА СЛОВЕНА – ЖГ“, С., 2005. ISBN 954-8510-92-8

В доклада се изяснява категорията „качествено образование“ и се представя постановката и резултатите от изследване на мнението на хабилитирани преподаватели и асистенти в Центъра по хуманитарни науки на Бургаския свободен университет по отношение на особеностите на образователния процес в различните специалности и нагласите на студентите за качеството на академичния живот.

28. Динева, Евелина. Развитие на математическите способности на учениците в 4. – 5. клас, Доклад, изнесен на годишната конференция на Съюза на математиците в България – секция Бургас, с. Равда, 2006 г.

В доклада се изяснява същността на понятията „способности“ и „математически способности“, структурата на математическите способности и проблемите, свързани с диагностиката им. Разгледани са видовете задачи за тази диагностика в 4. и 5. клас. Предложено е учебно съдържание за двата класа, чрез което могат да се развиват математическите способности на учениците.

29. Динева, Евелина и Мария Алексиева. Извънаудиторни форми на академична заетост – условие за успешна адаптация в европейското образователно пространство, Подготовката на учители и социални педагози в навечерието на

европейската интеграция – Четвърта есенна научна конференция на Факултета по начална и предучилищна педагогика, Издателство „ВЕДА СЛОВЕНА – ЖГ“, С., 2006. ISBN 954-8510-97-9

В доклада се изяснява същността на извънаудиторните форми в теоретичен аспект и се представя изследване сред преподаватели и студенти по отношение на:

- ангажираността на студентите във формите на извънаудиторна заетост;
- използването на разнообразни форми на извънаудиторна заетост;
- установяване на по-тесни и продуктивни взаимодействия „преподавател-студент“;
- промяна в качеството на образователния процес.

30. Динева, Евелина и Мария Алексиева. Някои възможности за оптимизиране на учебния процес с помощта на Photo Story 3 for Windows, Научна конференция с международно участие Икономика на знанието – възможности и предизвикателства пред висшето образование, Бургас, 2008. ISBN 978-954-9370-62-1

В доклада се анализират някои възможности за оптимизиране на учебния процес чрез използване на компютърната програма Photo Story 3 for Windows. Представени са практически указания за направата на учебна презентация с този продукт.

31. Динева, Евелина и Мария Алексиева. Проучване на мнението на студенти за регионалните медии, Международна конференция Взаимодействието теория – практика: ключови проблеми и решения, Бургас, 2011. ISBN 978-954-9370-81-2

В доклада се прави характеристика на особеностите и спецификата на регионалните медии през последните десет години. разкриват се някои техни особености при взаимодействието им с местната власт. Анализирани са резултатите от проведено проучване сред 49 студенти, като анкетната карта цели да се установи мнението им за ролята на регионалните медии като източник на информация, степента на обективно отразяване на фактите от социалната действителност, коректив на местната власт и др. аспекти от дейността на този вид медии.

Анализът на резултатите показва, че студентите са адаптирани към многообразието и започват да търсят онези източници на информация и развлечение, които се доближават до вкуса и разбиранията им. Това е процес с две важни следствия – осъзнава се личният интерес на медийния потребител като групов и развитието на самите медии като обслужващи вкусовете на определени групи потребители.

32. Динева, Евелина. Първи мониторингов доклад за оценка на резултатите от създаването и апробирането на новите и актуализираните учебни програми в БСУ през летния семестър на учебната 2013-2014 г., Образование и бизнес за ефективна реализация на младите хора на пазара на труда – Национална научно-практическа конференция, Бургас, 2014.

В доклада се анализират резултатите от приключването на първата част от проект, финансиран по Оперативна програма Развитие на човешките ресурси. Над 50% от учебните програми са актуализирани или изцяло нови, като процентът за променено съдържание средно за университета е 70.

Проведеният мониторинг показва, че извършената дейност е предпоставка за прилагането в учебния процес на високо ефективни и обвързани с нуждата на практиката учебни планове и програми и за постигането на устойчиви резултати.

33. Динева, Евелина и Мария Алексиева. Оценка на качеството на обучението и подготовката на бъдещи педагогически специалисти в Центъра по хуманитарни

науки в Бургаския свободен университет, „Усъвършенстване на подготовката и квалификацията на педагогическите специалисти в съвременното образование“ – Юбилейна международна научна конференция, Благоевград, 2016. Под печат.

В доклада е представено изследване, проведено сред студенти, които се обучават в специалността „Предучилищна и начална училищна педагогика“, ОКС „Магистър“ и преподаватели от Центъра по хуманитарни науки при БСУ. Основна цел на изследването е разработване и апробиране на изследователски инструментариум, с помощта на който може да се изследва качеството на образователните услуги, предлагани в ЦХН.

VI. Учебни помагала за учители и студенти

34. Динева, Евелина. Ръководство за упражнения по Методика на обучението по математика в началните класове, Издателство „Калоянов“ ЕООД, Бургас, 2016. ISBN 978-954-9519-84-6

Ръководството за упражнения по Методика на обучението по математика в началните класове е предназначено за студентите от специалностите Предучилищна и начална училищна педагогика и Начална училищна педагогика и чужд език. То е съобразено с програмата по учебната дисциплина Методика на обучението по математика в началните класове в Бургаския свободен университет, но би могло да се ползва и от студенти от други висши училища.

Предложените задачи са в пряка връзка с учебното съдържание по математика в началните класове и образуват система, подчинена на основната цел – повишаване качеството на методическата подготовка на бъдещите начални учители.

В началото на всяка тема накратко са посочени образователните задачи, които трябва да се реализират чрез конкретното учебно съдържание. Предвидени са както задачи с репродуктивен, така и с творчески характер.

35. Динева, Евелина, Райна Балабанова и др. Математика в задачи, Ръководство за решаване на задачи по математика за студенти от Предучилищна и начална училищна педагогика, Бургас, 1999. ISBN 954-8863-05-7

Ръководството е съобразено с учебната програма на дисциплината Математика за студенти от специалностите Предучилищна и начална училищна педагогика и Начална училищна педагогика и чужд език. Всеки параграф съдържа задачи, част от които са решени, а друга имат упътвания и отговори.

36. Динева, Евелина и Мария Алексиева. Практикум по информационни технологии, Бургас, 2010. ISBN 954-370-32-1

Учебното пособие е предназначено за студентите от специалностите на Бургаския свободен университет и е в съответствие с учебната програма по дисциплината „Информационни технологии“.

Предложени са теоретични модели за въвеждане и форматиране на текст, таблици и диаграми в Microsoft Word, за създаване на компютърна презентация с помощта на Power Point и за направа на електронни таблици в Microsoft Excel.

Включени са практически задачи и тестове за самоподготовка на студентите.

37. Динева, Евелина и Мария Алексиева. Как да подготвим компютърна презентация, Бургас, 2008. ISBN 978-954-9370-56-0

Пособието е ориентирано към всички, които искат да се научат да правят ефективни презентации. Представени са теоретични постановки по отношение на подбора и

структурирането на съдържанието на презентацията; видовете презентации; условията за успешно представяне на идеите пред публика, както и най-често срещаните грешки.

За компютърното оформление на презентацията са представени продуктите Microsoft Power Point, Star Office Impress и Microsoft Photo Story.

Включени са практически указания за работа с трите продукта, както и примерни презентации.

VII. Учебници и учебни помагала за ученици

38. Динева, Евелина и Бонка Василева. Математика за първи клас, Издателство „Архимед – ПП“, С., 2001. ISBN 954-779-006-4

Учебникът по математика за първи клас е разработен в съответствие с образователните изисквания и учебната програма по математика, утвърдени от МОН и е одобрен от МОН.

39. Динева, Евелина и Бонка Василева. Тетрадка по математика за първи клас – първа част, Издателство „Архимед – ПП“, С., 2001. ISBN 954-779-011-0

40. Динева, Евелина и Бонка Василева. Тетрадка по математика за първи клас – втора част, Издателство „Архимед – ПП“, С., 2001. ISBN 954-779-012-9

Тетрадките са допълнение към учебника по математика за първи клас. Предназначени са за самостоятелна работа на учениците. В тях задачите повишават своята вариативност, проблемно-творческа насоченост и привлекателност.

41. Динева, Евелина и Бонка Василева. Математика за 2. клас, Издателство „Архимед – ПП“, С., 2003. ISBN 954-779-038-2

Учебникът по математика за втори клас е разработен в съответствие с образователните изисквания и учебната програма по математика, утвърдени от МОН, и е одобрен от МОН.

42. Динева, Евелина. Математика. Задачи за първолаци. Второ преработено и допълнено издание, „Калоянов“ ЕООД, Бургас, 2016. ISBN 978-954-9519-81-5

Сборникът е съобразен с новата учебна програма по математика за първи клас от 2015 г. Предназначен е за самостоятелна работа вкъщи или за допълнителна работа в клас. Включен е раздел с тестови задачи, за да могат учениците от първи клас да усвоят умения за решаването им. В края на сборника има задачи за бъдещите второкласници.

Сборникът е одобрен от МОН.

43. Динева, Евелина. Задачи по математика за първолаци, „Калоянов“ ЕООД, Бургас, 2015. ISBN 978-954-9519-33-3

Учебното помагало е съобразено с учебната програма по математика за първи клас и следва структурата на одобрения от МОН учебник на Издателство „Булвест 2000“.

Сборникът е одобрен от МОН.

44. Динева, Евелина. Самостоятелни работи за първи клас – 1 и 2 част, „Калоянов“ ЕООД, Бургас, 2004. ISBN 954-9519-35-X

Самостоятелните работи са работни тетрадки, в които учениците самостоятелно решават задачи за проверка и оценка на знанията им. Включени са по 10 самостоятелни работи, като класът се разделя на две групи и всяка самостоятелна работа се провежда след изучаване на раздел от учебното съдържание. Две от самостоятелните работи са с повишена трудност. Дадени са указания за оценяване на всяка самостоятелна работа.

45. Динева, Евелина. Задачи по математика за втори клас, „Калоянов“ ЕООД, Бургас, 2016. ISBN 954-9519-39-2

Учебното помагало е съобразено с учебната програма по математика за втори клас. Задачите са подредени по теми и по трудност и са предвидени за самостоятелна работа в училище или вкъщи с цел затвърдяване на усвоения учебен материал. Подборът, подредбата и структурата им създават условия за конкретизиране и задълбочаване на знанията и уменията на учениците, както и за творческа дейност.

Учебното помагало е одобрено от МОН.

46. Динева, Евелина. Самостоятелни работи за втори клас – 1 и 2 част, „Калоянов“ ЕООД, Бургас, 2013. ISBN 954-9519-48-1

Самостоятелните работи са работни тетрадки, в които учениците самостоятелно решават задачи за проверка и оценка на знанията им. Включени са по 10 самостоятелни работи, като класът се разделя на две групи и всяка самостоятелна работа се провежда след изучаване на раздел от учебното съдържание. Две от самостоятелните работи са с повишена трудност. Дадени са указания за оценяване на всяка самостоятелна работа.

47. Динева, Евелина. Математика. Задачи за избираема подготовка за 2. клас, ИК „Т. Калоянов“, Бургас, 2006. ISBN 954-9519-40-6

Учебното помагало е предназначено за ученици, които проявяват интерес към математиката и с лекота усвояват знанията и уменията, залегнали в учебната програма.

Съдържанието на задачите не надхвърля програмния материал, но решаването им изисква определена степен на абстрактно-логическо мислене, наблюдателност, съобразителност, въображение, волево внимание и др. Същевременно те са ориентирани към развитието на изброените качества на мисленето. Създадени са условия за задълбочаване и надграждане на учебното съдържание по математика за втори клас, както и за самостоятелна и творческа дейност на учениците.

Съдържанието на помагалото е ориентирано и към тези ученици, които ще участват в математически състезания. Част от задачите са от такива състезания или подобни на тях. Занимателните задачи, включени в помагалото, поддържат жив интереса на учениците към математическите знания.

Учебното помагало е одобрено от МОН.

48. Динева, Евелина. Задачи по математика за трети клас, „Калоянов“ ЕООД, Бургас, 2004. ISBN 954-9519-50-3

Сборникът е разделен на две части. Задачите в първата част съдействат за постигане на образователния минимум. Предвидени са за самостоятелна работа в училище или вкъщи с цел затвърдяване на усвоения учебен материал. Подборът, подредбата и структурата им създават условия за конкретизиране и задълбочаване на знанията и уменията на учениците.

Съдържанието на задачите в част втора не надхвърля програмния материал за трети клас, но решаването им изисква определена степен на абстрактно-логическо мислене, наблюдателност, съобразителност, въображение, волево внимание и др. Част от задачите са от училищни, регионални и национални математически състезания. Те могат да се използват в часовете по задължително-избираема подготовка и за диференцирана самостоятелна работа по време на урока и вкъщи. В съответствие с изискванията на учебната програма са включени тестови задачи със структурирани отговори.

Учебното помагало е одобрено от МОН.

49. Динева, Евелина. Самостоятелни работи за трети клас – 1 и 2 част, „Калоянов“ ЕООД, Бургас, 2004. ISBN 954-9519-52-X

Самостоятелните работи са работни тетрадки, в които учениците самостоятелно решават задачи за проверка и оценка на знанията им. Включени са по 22 самостоятелни работи, като класът се разделя на две групи и всяка самостоятелна работа се провежда след изучаване на раздел от учебното съдържание. Половината от самостоятелните работи са с повишена трудност. Дадени са указания за оценяване на всяка самостоятелна работа.

50. Динева, Евелина. Задачи по математика за четвърти клас, „Калоянов“ ЕООД, Бургас, 2005. ISBN 954-9519-54-6

Структурата на помагалото следва учебната програма по математика за четвърти клас и това позволява да се използва с всички одобрени от МОН учебници.

Сборникът е разделен на две части. Задачите в първата част съдействат за постигане на образователния минимум. Предвидени са за самостоятелна работа в училище или вкъщи с цел затвърдяване на усвоения учебен материал. Подборът, подредбата и структурата им създават условия за конкретизиране и задълбочаване на знанията и уменията на учениците.

Съдържанието на задачите в част втора не надхвърля програмния материал за трети клас, но решаването им изисква определена степен на абстрактно-логическо мислене, наблюдателност, съобразителност, въображение, волево внимание и др. част от задачите са от училищни, регионални и национални математически състезания. Те могат да се използват в часовете по задължително-избираема подготовка и за диференцирана самостоятелна работа по време на урока и вкъщи. В съответствие с изискванията на учебната програма са включени тестови задачи със структурирани отговори.

Учебното помагало е одобрено от МОН.

51. Динева, Евелина. Самостоятелни работи за четвърти клас – 1 и 2 част, „Калоянов“ ЕООД, Бургас, 2004. ISBN 954-9519-57-0

Самостоятелните работи са работни тетрадки, в които учениците самостоятелно решават задачи за проверка и оценка на знанията им. Включени са по 22 самостоятелни работи, като класът се разделя на две групи и всяка самостоятелна работа се провежда след изучаване на раздел от учебното съдържание. Половината от самостоятелните работи са с повишена трудност. Дадени са указания за оценяване на всяка самостоятелна работа.

52. Динева, Евелина. Математика. Задачи за избираема подготовка за 4. клас, Издателство „Калоянов“ – ЕООД, Бургас, 2016. ISBN 978-954-9519-77-8

Без да надхвърлят учебното съдържание по математика за четвърти клас, задачите в помагалото са ориентирани към математическата подготовка на тези ученици, които с лекота се справят с учебното съдържание за четвърти клас. Включени са 16 теми и пет математически състезания. Дадени са отговори, указания и решения на по-трудните задачи.

Учебното помагало е одобрено от МОН.

53. Динева, Евелина и Донка Кънева. Тестови задачи – български език и литература и математика. Подготовка за външно оценяване, Издателство „Калоянов“ – ЕООД, Бургас, 2010. ISBN 978 954 9519 69 3

Помагалото съдържа 10 теста по математика, всеки с по 20 задачи, подредени по сложност. Тестовите са предназначени за подготовка за националния изпит с външно оценяване по математика в 4. клас. В края на помагалото са дадени отговорите на задачите.

Учебното помагало е одобрено от МОН.

54. Динева, Евелина. Задачи по математика за пети клас, Издателство ЕТ „Т. Калоянов“, Бургас, 2003, 2007. ISBN 954-9519-63-5

Задачите в сборника са подредени в три групи:

- група А – задачите са предназначени за репродуктивна самостоятелна работа и са подобни на съответните задачи от учебника по математика за пети клас;
- група Б – задачите съдействат за развитие и усъвършенстване на придобитите знания и умения от програмния материал; решаването им изисква много добро владение на образователния минимум;
- група В – задачите са с повишена трудност и решаването им изисква съобразителност, гъвкавост на мисленето, умения за анализиране и формализиране на отразените в условията ситуации и др. качества на мисленето и личността; включени са нетрадиционни задачи, с изследователски характер и такива от математически състезания.

Учебното помагало е одобрено от МОН.

55. Динева, Евелина. Задачи по математика за шести клас, Издателство ЕТ „Т. Калоянов“, Бургас, 2003, 2008. ISBN 954-9519-65-5

Задачите в сборника са подредени в три групи:

- група А – задачите са предназначени за репродуктивна самостоятелна работа и са подобни на съответните задачи от учебника по математика за пети клас;
- група Б – задачите съдействат за развитие и усъвършенстване на придобитите знания и умения от програмния материал; решаването им изисква много добро владение на образователния минимум;
- група В – задачите са с повишена трудност и решаването им изисква съобразителност, гъвкавост на мисленето, умения за анализиране и формализиране на отразените в условията ситуации и др. качества на мисленето и личността; включени са нетрадиционни задачи, с изследователски характер и такива от математически състезания.

Учебното помагало е одобрено от МОН.

56. 2006 – 2009 г. – съставител на задачи за 2. и 3. клас (4 години по 2 теста за всеки клас – общо 16 теста) за математическите състезания на ПМГ „Акад. Н. Обрешков“ - Бургас

Електронни курсове в електронната платформа Moodle, разработени от Евелина Динева:

1. Методика на обучението по математика в началните класове
<http://e-services.bfu.bg/moodle/course/view.php?id=580>
2. Ранна диагностика на общи и специални способности
<http://e-services.bfu.bg/moodle/course/view.php?id=538>
3. Презентационни умения за представяне на учебно съдържание (съдържа електронен самоучител за работа с Power Point 2010)
<http://e-services.bfu.bg/moodle/course/view.php?id=629#section-4>
4. Въведение в статистиката
<http://e-services.bfu.bg/moodle/course/view.php?id=218>